

Nr 373.

Av herr **Hermelin m. fl.**, *i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 21, med förslag till värnpliktslag.*

I denna dag av undertecknade m. fl. avgivna motioner angående vissa ändringar i den kungl. propositionen om försvarsväsendets ordnande har frågan om värnpliktstjänstgöringens längd visserligen berörts, men dock åtminstone för tillfället undanskjutits. En tillfredsställande värnplikts-tjänstgöring är emellertid för krigsmaktens användbarhet av den vikt, att vi ansett oss icke kunna underlåta att bringa frågan om en något längre tid för första tjänstgöringen för vissa kategorier värnpliktiga under riksdagens prövning.

Med den tjänstgöringstid, som nu föreslås, för huvuddelen av infanteriets, artilleriets, ingenjörtruppernas och kustartilleriets värnpliktiga, torde det icke vara möjligt att vid mobilisering uppställa stridsdugliga förband. Generalkommissionen 1923 framhåller i denna fråga bl. a., att den utbildningstid, som »förslaget tillmäter flertalet av infanteriet tilldelade värnpliktiga, måste anses otillräcklig för utbildande icke endast av dugliga linjesoldater utan även av ersättningsmanskap. Om detta förslag antages, kan vårt infanteri icke fylla ens de lägst ställda anspråk på krigsduglighet. Erfarenheterna från världskriget ådagalägga otvetydigt ett dylikt infanteris öde under krig: synnerligen stora förluster utan motsvarande gagn. En utbildningstid av endast 240 dagar för flertalet värnpliktiga vid artilleriet och ingenjörtrupperna kan heller icke anses tillfredsställande». Såväl försvarsrevisionen (del I, sid. 168 och följande) som chefen för generalstaben (kungl. propositionen nr 20, sid. 48 och 49) hava dessutom utförligt belyst behovet av en längre tjänstgöringstid än den nu föreslagna, varför en utsträckning av densamma synes oss vara nödvändig.

Ehuru en utsträckt tjänstgöring utan tvivel vore erforderlig för flertalet värnpliktiga är det å andra sidan under nuvarande förhållanden icke möjligt att tillgodose annat än de mest trängande kraven för de stridande truppslagen. Av denna anledning ifrågasätta vi nu endast utsträckning av tjänstgöringstiden för huvuddelen av infanteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna ävensom kustartilleriet tilldelade värnpliktiga till av försvarsrevisionen föreslagna 255 dagar. Ökningen i kostnader för en sådan utsträckning torde icke överstiga 1.2 miljoner kronor, även om antalet utbildade vapenföra värnpliktiga ökas på så sätt, som i den ovan omnämnda motionen föreslagits. Genom en sådan anordning möjliggöres även anordnande av vinterutbildning för infanteriets samtliga värnpliktiga. En sådan

utbildning är nu lika nödvändig som förut, och den finnes även upptagen i försvarsrevisionens förslag.

Utdrag ur chefens för generalstaben s. k. besparingsförslag i vad det angår värnpliktstjänstgöringen vid infanteriet, sid. 54—62, bifogas. (Bilaga.)

Med anledning därav hemställa vi om sådan ändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 21,

att tjänstgöringstiden för huvuddelen av de värnpliktiga, som tilldelats infanteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna ävensom kustartilleriet bestämmes till 255 dagar, fördelade för infanteriet på i huvudsak det sätt, som av chefen för generalstaben i hans besparingsförslag finnes angivet och för övriga på sådant sätt, att för vårinryckande inryckning sker 15 dagar tidigare och för höstinryckande utryckning sker 15 dagar senare än vad i propositionen föreslås.

Stockholm den 26 februari 1924.

Richard Hermelin.

Bertha Wellin.

Dan. Poppius.

Karl Starbäck.

Erik Uddenberg.

Erik Nylander.

David Norman.

G. A. Björkman.

H. Kinmanson.

Arvid Lindman.

Erik Laurén.

L. L. Lorichs.

Edvard Lithander.

Edvin Leffler.

Harry Weibull.

Bj. Holmgren.

Carl Ros.

Axel Eurén.

Nils Winkler.

Bilaga.

Infanteriet.

Av skäl, som ovan angivits, upptages här utbildningstidens längd och fördelning för *flertalet infanteri tilldelade vapenföra värnpliktiga* i likhet med försvarsrevisionens förslag. Enligt nämnda förslag är till linjetjänst uttagen värnpliktig vid infanteriet skyldig att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra i sammanlagt 255 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras med en första tjänstgöring om 205 dagar, som tager sin början under andra året och uppdelas i en sommar- och en vinterrekryt-skola, samt med två repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av åttonde året.

Försvarsrevisionens förslag innebär, i likhet med 1914 års härordning, att hela årskontingenten i regel skall inkallas samtidigt. 1914 års härordning förutsatte dock, att första tjänstgöringen fullgjordes i två omgångar vid Norrbottens regemente, Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementen och Gotlands infanteriregemente för att tillgodose kravet på erforderlig krigsberedskap.

Försvarsrevisionen däremot föreslår en dylik anordning endast vid Norrbottens regemente samt vid Svea och Göta livgarden. — Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementen skola enligt revisionens förslag indragas, och vid Gotlands infanteriregemente medgiver den begränsade linjekontingenten icke en dylik uppdelning. — Den ungefärliga förläggningen av utbildningen framgår närmare av nedanstående diagram:

2. året	$\frac{31}{3}$	Sommarrekrytskola ¹⁾	$\frac{5}{10}$	175 dagar
3. året	$\frac{12}{2}$	Vinterrekrytskola	$\frac{15}{3}$	
		$\frac{9}{9}$	Repetitionsövning	$\frac{5}{10}$
				{ 30 >
				{ 25 >
8. året		$\frac{9}{9}$	Repetitionsövning	$\frac{5}{10}$
				25 >
				255 dagar

¹⁾ Hemförlovning i 12 dagar.

För de å fastlandet förlagda regementena beräknar revisionen — efter avdrag av studenter och likställda samt av de för garnisonstjänst i Stockholm, för skidlöpartjänst vid Norrbottens regemente samt för tjänstgöring vid Gotlands infanteriregemente avsedda värnpliktiga — i medeltal 450 i linjetjänst inskrivna värnpliktiga. Enligt grunderna för detta förslag kommer motsvarande antal att uppgå till 615 man. En uppdelning av årskontingenten i tvenne grupper blir i anledning härav icke endast möjlig utan även nödvändig. Detta beror på följande förhållande. Försvarsrevisionen har i och för kostnadernas nedbringande i vederbörliga stater icke uppfört aktiv personal i större omfattning än som för fredstjänstens behöriga upprätthållande ansetts oundgängligen erforderligt och har härvid i regeln utgått från befälsbehovet under tiden för första tjänstgöringen. Vid infanteriregementena å fastlandet är den aktiva befälskadern följaktligen beräknad för en till linjetjänst inskriven årskontingent av 450 man.

På grund av den slutsumma, som angivits för lantförsvarets årliga kostnader, kan den aktiva personalen i detta sammanhang icke upptagas talrikare än enligt försvarsrevisionens förslag. Även om hänsyn toges till, att enligt detta förslag någon utbildning icke ifrågasattes motsvarande den för ersättningsreserven, är det dock tydligt, att den aktiva befälskadern icke kan räcka till, om hela årskontingenten vapenföra värnpliktiga, 615 man, på en gång inkallas till första tjänstgöring. Oaktat de härmed förenade olägenheterna kan en uppdelning av första tjänstgöringen i omgångar under dessa förhållanden icke undvikas. Härvid bör givetvis utbildningen i största möjliga omfattning förläggas till sommarhalvåret och endast en mindre del, omkring $\frac{1}{3}$, av årskontingenten fullgöra sin första tjänstgöring under vinterhalvåret med inkallelse redan på hösten första året. En dylik uppdelning av årskontingenten medför dock icke endast nackdelar. Sålunda måste det betecknas såsom en fördel, att den militära tjänsten i viss utsträckning kan upprätthållas året runt. För de värnpliktiga, vilka få fullgöra sin värnplikt med början redan under första året, bör detta anses såsom en fördel. Det kan också ifrågasättas, om icke denna förmån i främsta rummet bör beredas värnpliktiga, vilka uttagas till den längre tjänstgöringen såsom underbefäl och fackmän.

För att bereda tillfälle till övningar i truppförband (kompani och bataljon) med erforderlig manskapsstyrka är det nödvändigt att under viss tid av första tjänstgöringen, såväl vinter som sommar, hava en styrka motsvarande en hel årskontingent samlad. Vintertiden tillgodoses detta önskemål i erforderlig grad genom att värkontingenten under 3. året inkallas till vinterrekrytskola om 30 dagar, anordnad på sätt revisionen föreslagit. Sommartiden bör på motsvarande sätt en sommarrekrytskola om 55 dagar under 2. året anordnas för höstkontingenten under senare delen av värkontingentens första tjänstgöring. Av denna sommarrekrytskola om 55 dagar sammanfalla de 25 sista dagarna med tiden för årets repetitions- (regements-) övningar. Den ringa befälsstillgången lägger icke hinder i vägen för denna anordning, emedan första tjänstgöringen fortgått omkring 4 månader, innan på detta sätt hela årskontingenten sammanföres, och befälsbehovet, då utbildningen fortskridit så långt, är avsevärt mindre än under första delen av rekrytskolan. Vid denna tidpunkt står därjämte värnpliktigt underbefäl till förfogande.

Såsom i det föregående anförts, bör ett särskilt skjutmöte om 8 dagar anordnas i anslutning till den senare repetitionsövningen. Med den begränsning av övningstiden, som av kostnadsskäl måste göras, är det nödvändigt att genom särskilda anordningar bereda tid till övningar i skjutning och med teknisk material för de äldre årsklasserna. Denna skjututbildning har förlagts i anslutning till sista repetitionsövningen för att undvika inkallelse till en särskild reservtruppövning eller till ett särskilt skjutmöte. Från detta skjutmöte kunna fritagas värnpliktiga, som enligt av Kungl. Maj:t närmare angivna grunder visat sig inom den frivilliga skytterörelsen hava fullgjort vissa skjutningar eller förvärvat viss skicklighet i skjutning.

I enlighet med vad sålunda anförts, böra flertalet vapenföra värnpliktiga vid infanteriet vara skyldiga att under fredstid för sin utbildning tjänstgöra i sammanlagt 255 dagar, vilken tjänstgöring skall fullgöras med en första tjänstgöring om 205 dagar, som tager sin början under första eller andra året och uppdelas i en sommar- och en vinterrekryt-

skola, samt med två repetitionsövningar om 25 dagar före utgången av åttonde året. Härtill kommer för vissa värnpliktiga ett skjutmöte om 8 dagar i anslutning till sista repetitionsövningen.

Den ungefärliga tidsindelningen av den sålunda föreslagna utbildningstiden framgår närmare av nedanstående diagram:

		$\frac{15}{10}$ Vinter- (Höst-	Höstgrupp	Vårgrupp
1. året.			205 dagar	175 dagar
2. året. rekrytskola ¹⁾	Sommarrekryt- skola			
	$\frac{11}{8}$	$\frac{6}{10}$		
gruppen)	$\frac{1}{4}$	$\frac{6}{10}$		
3. året.	Sommarrekrytskola ¹⁾			
	(Vårgruppen)	$\frac{10}{9}$		
	$\frac{11}{2}$	$\frac{6}{10}$		
Vinter- rekrytskola	Rep.- övn.		25 »	{ 30 » 25 »
8. året.	$\frac{10}{9}$	$\frac{6}{10}$	25 »	25 »
			²⁾ 255 dagar	²⁾ 255 dagar

¹⁾ Hemförlovning i 12 dagar.

²⁾ Härtill kommer för vissa värnpliktiga skjutmöte om 8 dagar.

Från ovan angivna allmänna bestämmelser angående utbildningstidens fördelning torde liksom uti försvarsrevisionens förslag i vissa fall avvikelser böra ske.

För upprätthållande av garnisonstjänsten i huvudstaden föreslår försvarsrevisionen, att sammanlagt 360 värnpliktiga uttagas inom landet i dess helhet för att vid *Svea och Göta livgarden* fullgöra sin värnplikts-tjänstgöring. Ifrågavarande värnpliktiga förutsättas inrycka till tjänstgöring under förra hälften av augusti första värnpliktsåret och fullgöra densamma i en följd.

För ifrågavarande ändamål böra beräknas sammanlagt 400 värnpliktiga. Vidare synes större frihet, än vad revisionens förslag innebär, böra lämnas åt Kungl. Maj:t att på lämpligt sätt reglera tjänstgöringsförhållandena för ifrågavarande värnpliktiga. Sålunda bör inryckningen till första tjänstgöring, liksom för flertalet värnpliktiga i övrigt, kunna förläggas även till andra året, varjämte den sista eller båda repetitionsövningarna, om så befinnes möjligt, böra fullgöras i vanlig ordning vid vederbörliga regementen. För att undvika tre olika inryckningstider kan det även visa sig lämpligt att låta flertalet värnpliktiga, tillhörande den ordinarie höstkontingenten vid de båda gardesregementena, inrycka å annan tid än vid övriga regementen.

Beträffande *Gotlands infanteriregemente* har försvarsrevisionen föreslagit, att för regementets uppbringande till erforderlig fredsstyrka årligen å fastlandet skola uttagas minst 150 till linjetjänst uttagna värnpliktiga för fullgörande av fredstjänstgöringen vid nämnda regemente, samt att ett mindre antal ersättningsreserven tilldelade värnpliktiga från fastlandet skall beordras att där fullgöra dem åliggande tjänstgöring. Samtliga på Gotland inskrivna värnpliktiga skola enligt revisionens förslag uttagas till linjetjänst. Såsom kompensation härför anser revisionen en avkortning av utbildningstiden med 30 dagar (den särskilda vinterutbildningen) lämplig. Revisionen anser, att värnpliktiga från fastlandet, vilka fullgöra sin tjänstgöring vid *Gotlands infanteriregemente*, skola

fullgöra sin tjänstgöring på samma sätt som på Gotland inskrivna värnpliktiga samt att de böra erhålla motsvarande avkortning som dessa.

Uti föreliggande förslag förutsättes, att 400 vapenföra värnpliktiga från fastlandet uttagas för att vid Gotlands infanteriregemente fullgöra första tjänstgöringen i en följd. Huruvida dessa värnpliktiga skola fullgöra även en eller båda repetitionsövningarna å Gotland, samt huruvida sådan övning i så fall skall fullgöras i omedelbar följd med första tjänstgöringen eller senare, synes böra bestämmas av Konungen. Däremot synes icke något skäl föreligga att stadga kortare utbildningstid vare sig för ifrågavarande värnpliktiga eller för å Gotland inskrivna.

Nedanstående diagram utvisar närmare, huru tjänstgöringsförhållandena tänkts ordnade vid Gotlands infanteriregemente.

		Höstgrupp	Vårgrupp
1. året.	Värnpliktiga fr. Gotlands i. o. $\frac{10}{10}$ Vinter- (Höst-		
2. året.	Som.-rekr.- rekr.-skola $\frac{22}{3}$ $\frac{11}{8}$ skola $\frac{6}{10}$ (Vårgr.) gruppen) $\frac{2}{3}$ Sommarrekrytskola $\frac{1}{1}$ $\frac{6}{10}$ Vpl. fr. $\frac{2}{3}$ Sommarrekrytskola $\frac{1}{1}$ $\frac{6}{10}$ and. i. o.	205 dagar	205 dagar
3. året.	Rep.- övn. $\frac{10}{9}$ $\frac{6}{10}$	25 »	25 »
8. året.	Rep.- övn. $\frac{10}{9}$ $\frac{6}{10}$	25 »	25 »
		²⁾ 255 dagar	²⁾ 255 dagar

¹⁾ Hemförlovning i 12 dagar.

²⁾ Härtill komma för vissa värnpliktiga skjutmöte om 8 dagar.

För tillgodoseende av krigsberedskapen i Bodens fästning ävensom för att vid mobilisering vid de olika regementena hava tillgång på i skidlöpärtjänst särskilt utbildad personal har försvarsrevisionen föreslagit, att årligen 400 värnpliktiga från hela riket skulle uttagas i och för tjänstgöring vid *Norbottens regemente*. Dessa värnpliktigas tjänstgöring, ansåg revisionen, borde fullgöras i en följd med början i mitten eller slutet av juni första året.

Huru revisionen tänkt sig förläggandet av tjänstgöringen för ifrågavarande värnpliktiga framgår närmare av nedanstående diagram.

1. året	$\frac{26}{6}$ Första tjänstgöring och 2 repetitionsövningar ¹⁾ $\frac{31}{3}$	} 255 dagar
2. året		
		255 dagar

¹⁾ Hemförlovning i 22 dagar.

Uti yttrande över försvarsrevisionens betänkande framhåller kommandanten i Boden, att dess förslag icke tillräckligt beaktat kravet på krigsberedskap i Bodens fästning. Detta bör ock med hänsyn till denna fästnings betydelse för vårt lands försvar i möjligaste mån tillgodoses. På grund härav har antalet till skidlöpärtjänst från landet i dess helhet uttagna värnpliktiga ökat till 600, d. v. s. till nuvarande styrka. Av samma skäl har inryckningen av dessa värnpliktiga till första tjänstgö-

ring, i samband med vilken även första repetitionsövningen bör fullgöras, förlagts till mitten av augusti första året. Däremot torde återstående repetitionsövning böra fullgöras vid vederbörliga regementen.

Tjänstgöringen för den ordinarie årskontingenten vid Norrbottens regemente kan med ovan föreslagna anordning i fråga om skidlöparna ordnas på samma sätt som vid flertalet infanteriregementen.

Den ungefärliga förläggningen av den ovan föreslagna värnplikts-tjänstgöringen vid Norrbottens regemente framgår närmare av nedanstående diagram.

	Värnpl. fr. and. i. o.	Värnpl. fr. Norrb: i. o. Höstgr.	Värnpl. fr. Vårgr.
1. året. Värnplikt. fr. and. i. o. $\frac{14}{8}$ Rekr.-skola och Värnplikt. fr. Norrbottens i. o. $\frac{15}{10}$ Vint- (Höst-)			
2. året. en rep.-övn. ¹⁾ $\frac{24}{4}$		230 dagar	205 dagar
rekr.-skola $\frac{27}{3}$ Som.-rekr.-skol. $\frac{6}{10}$			175 dagar
gruppen ^{1/4} Som.-rekr.skol. ²⁾ (Höstgr.) $\frac{6}{10}$ (Vårgruppen)			
3. året $\frac{11}{2}$ $\frac{14}{3}$ Vinterrekr.-skola. Rep.-övn.	$\frac{10}{9}$ $\frac{6}{10}$	25 »	{ 30 » 25 »
8. året. Rep.-övn.	$\frac{10}{9}$ $\frac{6}{10}$	³⁾ 25 »	25 » 25 »
		⁴⁾ 255 dagar	⁴⁾ 255 dagar ⁴⁾ 255 dagar

¹⁾ Hemförlovning i 22 dagar.

²⁾ » i 12 »

³⁾ Fullgöres vid vederbörliga regementen.

⁴⁾ Härtill kommer för vissa värnpliktiga skjutmöte i 8 dagar.

Vid artilleriet och ingenjörtrupperna bör den föreslagna ökningen av utbildningstiden — 15 dagar — läggas på rekrytskolan på sådant sätt, att för vårinryckande inryckningen sker 15 dagar tidigare och för höstinryckande utryckningen sker 15 dagar senare, än vad i propositionen föreslås.

